

Nr 155

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 23 mars 1956.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt 87 § regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

GUSTAF ADOLF

Herman Zetterberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I anslutning till viss nytillkommen resp. föreslagen lagstiftning föreslås smärre jämkningar i reglerna om regeringsrättens behörighet.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

2:o) mål om beslut — — — — — i riket;

mål *angående fattigvården*, så framt ej klagan rör Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för *fattigvårdssamhälle* att hava *egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan*;

mål *enligt lagen om socialhjälp*, så framt ej klagan rör Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för *kommun* att *själv eller gemensamt med annan kommun* hava *ålderdomshem eller därmed likställt hem*;

mål angående samhällets — — — — — till barn;

4:o) mål om avlöningsförmåner — — — å kläder;

mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur;

mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur *eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta*;

mål om sådant — — — — — till kommun;

17:o) mål om kyrkotukt — — — eller kastrering;

¹ Senaste lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) se SFS 1955:298 och av 2 § 4:o) se SFS 1951:475.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

mål om disciplinär bestraffning, om avstängande från tjänstgöring under åtalstid;

mål om disciplinär bestraffning, om avstängande från tjänstgöring då åtgärd vidtagits för åtals anställande eller då disciplinärt förfarande inletts;

mål om skyldighet för prästerlig — — — i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957 såvitt avser den i 2 § 2:o) vidtagna ändringen angående mål enligt lagen om socialhjälp samt i övrigt den 1 juli 1956.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga angående *ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* samt anför därvid följande.

1. Enligt 2 § 2:o tredje punkten regeringsrättslagen tillhör mål angående fattigvården regeringsrättens upptagande och avgörande, såframt ej klagan rör länsstyrelses beslut i fråga om skyldighet för fattigvårdssamhälle att ha egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan.

Genom lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp, som träder i kraft den 1 januari 1957, upphäves lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården. Detta innebär bland annat, att den samhälleliga hjälpformen fattigvård utmönstras ur lagstiftningen och ersättes av en ny generell hjälpform, betecknad socialhjälp. Vidare försvinner begreppet fattigvårdssamhälle, och ansvaret för socialhjälpverksamheten kommer att åvila kommunerna som sådana. Vad i fattigvårdslagen stadgas om skyldighet för fattigvårdssamhälle att ha egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan motsvaras enligt socialhjälpslagen av skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha hem, varom stadgas i 18 § sistnämnda lag, d. v. s. åldersdomshem och därmed likställt hem. Besvärsreglerna i socialhjälpslagen överensstämmer i stort sett med motsvarande stadganden i fattigvårdslagen. Enligt 62 § socialhjälpslagen skall besvär över länsstyrelses beslut i andra frågor avseende lagens tillämpning än dem, vilka berörts i lagens övriga stadganden om fullföljd av talan, föras hos Konungen och ingivas till socialdepartementet. Under förarbetena till lagen har förutsatts, att besvären i dessa fall liksom hittills skall avgöras av regeringsrätten, såvida inte klagan rör beslut i fråga om skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha ålderdomshem eller därmed likställt hem (prop. 177/1955 s. 311).

Med hänsyn till det anförda torde den nyss berörda bestämmelsen i regeringsrättslagen böra ändras till att avse mål enligt lagen om socialhjälp.

Rör klagan länsstyrelses beslut i fråga om skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha ålderdomshem eller därmed likställt hem, bör dock besvären upptagas och avgöras i statsrådet. Lagändringen bör träda i kraft samtidigt som socialhjälpslagen eller den 1 januari 1957.

2. I proposition till innevarande års riksdag framlägges förslag till lag om ersättning åt smittbärare. Med smittbärare förstås i lagen person som är behäftad med smittsam sjukdom eller eljest är smittförande utan att till följd därav ha förlorat sin arbetsförmåga, så ock den som misstänkes föra smitta. Smittbärare är i vissa angivna fall berättigad att erhålla ersättning av statsmedel på grund av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta. Smittbärare, som icke är föremål för ingripande längre tid än nittio dagar i följd, benämnes tillfällig smittbärare. Består ingripandet efter denna tid benämnes han därefter kronisk smittbärare (1 §). Ersättning åt tillfällig smittbärare bestämmes och utbetalas av allmän sjukkasse i stort sett efter samma grunder som för sjukhjälp enligt lagen om allmän sjukförsäkring (3—7 §§). Även beträffande besvär förfarandet skall vad som stadgas i sistnämnda lag äga motsvarande tillämpning (9 §). Det innebär, att talan mot sjukkassas beslut föres hos riksförsäkringsanstalten samt att klagan över anstaltens beslut föres hos Konungen genom besvär. Besvär i mål rörande förmåner enligt sjukförsäkringslagen avgöres av Kungl. Maj:t i statsrådet. Samma ordning bör enligt propositionen tillämpas även i nu förevarande fall. Kronisk smittbärare, som till följd av ingripandet tillfogats inkomstbortfall eller annan förlust, må erhålla ersättning med skäligt belopp (10 §). Ersättningsärendet avgöres av vederbörande länsstyrelse i första instans. Talan mot länsstyrelses beslut föres hos Konungen genom besvär, vilka skall ingivas till inrikesdepartementet (12 §). I propositionen uttalas, att dessa besvär bör avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet.

I nämnda proposition redogöres vidare för de grunder efter vilka ersättning av statsmedel må kunna utgå för förluster, som uppkommit till följd av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen eller livsmedelsstadgan mot egendom eller företag för att hindra spridning av smittsam sjukdom. Nämnda grunder avses skola upptagas i en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse. Ersättningsärende, varom nu är fråga, föreslås skola i första instans avgöras av statskontoret, mot vars beslut talan skall kunna föras hos Konungen genom besvär. Även dessa besvär förklaras i propositionen böra prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet.

Enligt 2 § 4:o) tredje punkten regeringsrättslagen tillkommer det regeringsrätten att upptaga och avgöra besvär i »mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur».

Med hänsyn till vad tidigare anförts torde i sistnämnda lagrum undantag

böra stadgas jämväl för det fallet att målet gäller ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta. Ändringen i regeringsrättslagen torde böra träda i kraft samtidigt med lagen om ersättning åt smittbärare eller den 1 juli 1956.

3. Enligt 2 § 17:o) femte punkten regeringsrättslagen ankommer det på regeringsrätten att upptaga och avgöra besvär i mål om bl. a. avstängande från tjänstgöring under åtalstid. I vissa fall kan emellertid tjänsteman avstängas redan innan åtal väckts eller då endast disciplinär bestraffning kommer i fråga. Föreskrifter av sådant innehåll finns i ett flertal verksinstruktioner. Av särskilt intresse i detta sammanhang är bestämmelserna i allmänna verksstadgan den 7 januari 1955, vilken författning avses skola i betydande omfattning träda i stället för de särskilda verksinstruktionernas bestämmelser om åtgärder i anledning av tjänstefel m. m. Enligt 26 § allmänna verksstadgan äger myndighet, om särskilda skäl därtill är, avstänga tjänsteman från utövning av tjänsten, då åtgärd vidtages för att anställa åtal eller disciplinärt förfarande inledes mot honom, dock icke längre än till dess lagkraftägande dom eller beslut föreligger.

Enär besvär över myndighets beslut att avstänga tjänsteman från utövning av tjänsten av anledning som nu sagts, i samtliga fall torde böra upptagas och avgöras av regeringsrätten, bör ordalagen i förevarande punkt av regeringsrättslagen jämkas till närmare överensstämmelse med 26 § allmänna verksstadgan. Ändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1956.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sverker Jonson

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 22 mars 1956.

Närvarande:

justitieråden LECH,
REGNER,
LIND,
regeringsrådet LORICHS.

Enligt lagrådet den 20 mars 1956 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 mars 1956, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet U. Lundvik.

Lagrådet yttrade:

Med den föreslagna ändringen av 2 § 4:o) regeringsrättslagen åsyftas att från regeringsrättens handläggning undantaga besvärsmål rörande ersättning av statsmedel för ekonomiskt avbräck som uppstått till följd av myndighets ingripande enligt epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan till förekommande av smittospridning. I den proposition angående dylik ersättning som framlagts för årets riksdag har förutsatts, att dylika mål i högsta instans skola prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet. I denna ordning skulle således komma att handläggas även besvärsmål om ersättning åt smittbärare i enlighet med det förslag till lag om sådan ersättning som genom nyssnämnda proposition underställts riksdagen. Lagrådet har för sin del funnit det tveksamt, huruvida icke mål av sistnämnda slag borde, såsom avseende rättsfrågor, handläggas av regeringsrätten. Då detta spörsmål emellertid torde komma under omprövning i samband med den översyn av regeringsrättslagen som för närvarande pågår och målen i avvaktan härpå utan olägenhet torde kunna handläggas i den föreslagna ordningen — vilken överensstämmer med den som för närvarande gäller beträffande mål om ersättning enligt lagen om allmän sjukförsäkring — vill lagrådet icke framställa någon erinran mot förslaget i denna del.

Ej heller i övrigt föranleder lagförslaget någon erinran.

Ur protokollet:
Sverker Jonson

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 22 mars 1956 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 16 i samma månad remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* samt hemställer att lagförslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt 87 § regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Torsten Johansson